

Global naturvård – lokalt ansvar – reflektioner från en konferens i Tällberg

Konstruktiv pessimism är orden som ringar i öronen på mig efter länsstyrelsens konferens i Tällberg i oktober. Åttiotalet deltagare, de flesta professionellt sysselsatta med naturvård, en handfull från den ideella naturvården, hade samlats. Målen: Att dra slutsatser av 100 års erfarenhet av naturvård, att klargöra var vi står idag och att se framåt. Länsstyrelsen hade fått fram en rad högintressanta föreläsare med perspektiv som spände hela vägen från Johan Rockströms globala, Urban Emanuelssons och många andras över EU och Sverige till Stig-Åke Svenssons och Bengt Oldhammers Dalarna.

Den konstruktiva pessimismen blev det vi fick ta spjörn mot efter att lyssnat till Johan Rockström som är professor och föreståndare för två miljöinstitut. Johan beskrev ett jordklot som pressas hårt från flera håll: Vi är nu inne i antropocen, den tidsålder då människan blivit geologisk kraft med avgörande verkan på jorden.

Läget för klimatet ser ut att vara desperat, särskilt med tanke på rapporter från förberedelserna inför det kommande mötet i Köpenhamn. Rockströms poäng är nu att samtidigt som detta problem måste lösas det ligger en fara i att desperationen får oss att glömma en rad andra hot. I en artikel i den ansedda vetenskapliga tidskriften Nature skriven av Rockström och mer än 20 kolleger specificeras nio "naturliga system", viktiga för att jorden ska vara en hyfsad plats att bo, men som idag riskerar att förändras radikalt. Det system som har den mest skenande utvecklingen åt fel håll är biologisk mångfald, som ju är att Naturskyddsföreningens skötebarn. Artutrotningen är mer än tio gånger så snabb som författarnas föreslagna gränsvärde.

Efter Rockströms föredrag blev det först alldeles tyst. Så kom, lite trevande, frågorna igång: Är det någon idé att alls försöka? Kan man ta på sitt samvete att föda barn? Sedan dessa frågor besvarats jakande kom frågan: Är det någon idé med lokala åtgärder och naturskydd i detta perspektiv? Johans svar: "Ja, varje tuva räknas!".

Vårt jobb är alltså meningsfullt! Men, som Bengt Oldhammer lite provokativt påpekade: Residensstaden Falun har alldeles ovanligt liten andel skyddad natur, ett misslyckande för naturvården! Utan envis och tålmodig kamp med god argumentation och sakkunskap blir det inga vinster.

Nu är det lyckligtvis så att det inte brister vare sig i argument eller sakkunskap, det visades tydligt på konferensen. Här finns endast utrymme för glimtar.

Från flera håll nämndes vikten och möjligheten av att både ta hjälp av EU och att påverka EU. Bilda allianser! Försök hitta nya kombinationer för att hantera kommande kamp om mark för energi, mat och biologisk mångfald. Visa på nyttan av ekosystemtjänster, se upp för privatisering, slå vakt om strandskyddet! Det finns en risk att folk blir lurade av att symbolarter som örnar och sälar ökar medan okarismatiska arter minskar. Botemedel: Snorkla, både bildligt och konkret!

Naturvård kan även kortsiktigt vara lönsamt, vilket är viktigt att visa. Efterfrågan på naturupplevelser samt värdet av ekosystemtjänster kan tillsammans mycket väl göra att träden på många håll är mest värda där de står!

Nyttan av konferensen är inte minst att deltagarna får träffa varandra och se vilka goda krafter som arbetar för samma mål. Slutorden får komma från Urban Emanuelsson. Glöm inte falken och laven för allt organiserande! Och **låt inte nyttokalkylerna skymma naturens eget värde!**

Richard Holmqvist

Naturskyddsföreningen Falubygden